

ODĚVY SKYTHU V 7.-5. STOLETÍ PŘED NAŠIM LETOPOČTEM

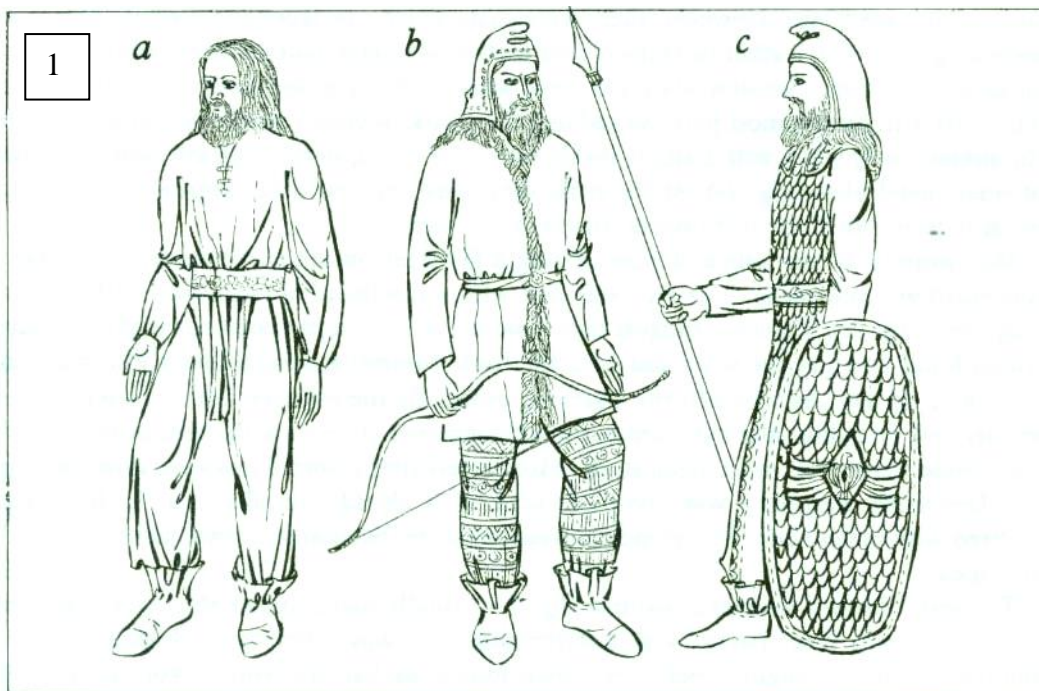
Překlad z knihy History of Ukrainian Costume, Yuri Tkach, 1986

Ing. Martina Hřibová, PhD.

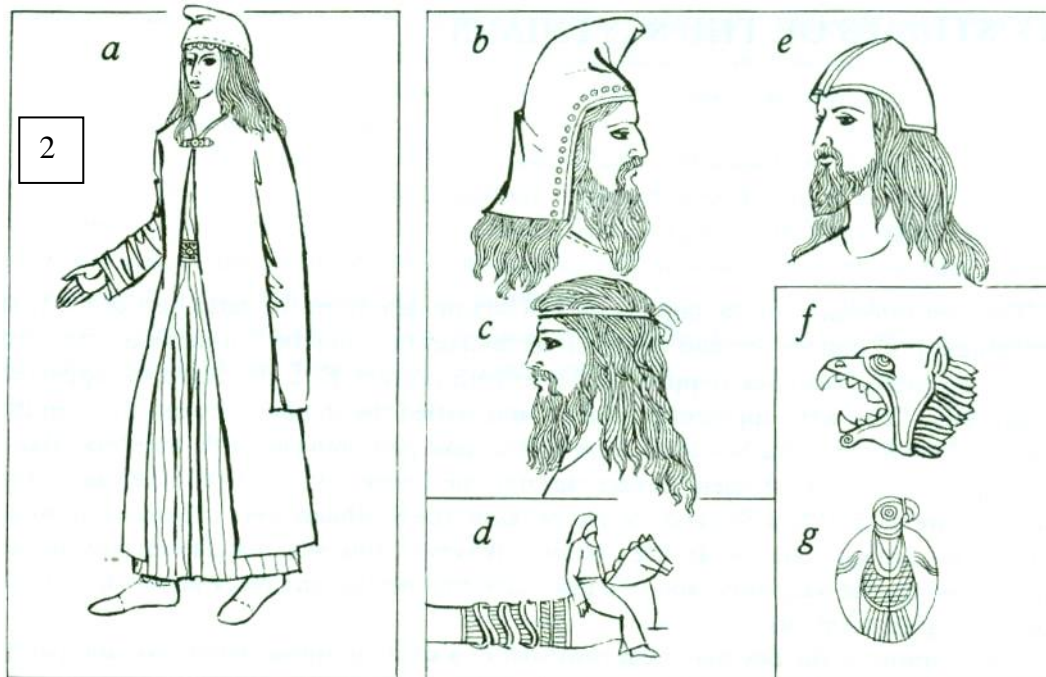
V 7. století před našim letopočtem přišli Skythové z Asie (pravděpodobně z Iránu) do stepi mezi Dunajem a Donem. Z velké části se jednalo o nomádské chovatele dobytka, kteří se díky řeckým koloniím podél severního pobřeží Černého a Azovského moře se dostali do styku s antickou kulturou. V oděvech se tato zkušenost projevila jen na špercích, zbraních a pár drobných detailech a neměla vliv na původní oděvní prvky.

Oděv Skytských mužů se skládal z košile, volného kabátu a kalhot, které byly z usně, plsti nebo hrubé, tuhé vlněné látky. Košile s dlouhými rovnými rukávy (obr. 1a) a kabát s dlouhými rukávy se velmi podobaly starověkým iránským formám. Kabáty se však překládaly zprava do leva. Kabáty byly přepásané koženými opasky zdobenými malými kovovými plátky. Kožešinové lemování bylo používáno jako dekorace. Příležitostně byly kabáty nošeny na hole tělo, bez košile. Košile byla z větší části zastrčená do kalhot. Skytské kalhoty byly dlouhé ke kotníkům, dost široké s jedním vnitřním švem (obr. 1a,b), někdy s našitou řadou malých kovových plátek (obr. 1c). U kotníků byly svázané páskem a velmi často si je zastrkovali do středně vysoké obuvi, nahoře zvonovitě rozšířených.

Muži nosili dlouhé vlasy volně rozpuštěné na ramenou a měli plnovous a knír. Případně bylo možno vlasy stáhnout proužkem nebo kovovou čelenkou (*obid*) (obr. 2c). Typickou pokrývkou hlavy byla kuželová plstěná kukla - čapka s dlouhými cípy, které visely po stranách a vzadu. Kukly připomínaly phyrské čapky (obr. 1b, c; obr. 2b). Jako oděv válečníků speciálně vojenští vůdci často nosili vesty z usně nebo zbroj s krátkými rukávy (někdy kryté kovovými šupinami, obr. 1c.) a široké opasky z usně a s kovovými hřeby. Zřídka se uchylovali k speciálním helmám (obr. 2e). Zbroj k obraně byla doplněna štítem, obvykle oválným a pokrytým kovovým plátem. Nejdůležitější zbraně byly luky a šípy, oštěpy, meče a kopí.

Méně známé ženské oděvy (obr. 2a) se obvykle skládaly z delší košile a kabátu. Ženy nenosily kalhoty. Volný kabát byl často nošen přehozený přes ramena, rukávy volně visící. Přes volné dlouhé vlasy ženy nosily kuželovité čepice s trojúhelníkovitým ornamentem vpředu a přes to byl někdy nařasen závoj.

Mocní vůdci měli ve zvyku nosit masivní lesklé kovové ornamenty, částečně ze zlata, často pokryté emailem jasných barev nebo šperky ze zlatého drátu. Muži se nezdobili méně než ženy. Typickou ozdobou byly kruhy kolem krku, náramky nad kolena a blízko zápěstí stejně jako prsteny, fibulae, spony opasku, brože a různé kovové plátky použité na zdobení opasku nebo nošené jako ozdoba hrudi. Diadémy byly rozšířené, stejně jako čelenky. Mezi Skythy byly oblíbené zvířecí motivy na špercích a oděvních součástech.

Poděkování

Poděkování patří knihovně University of Illinois, Champaign-Urbana, USA za zpřístupnění kvalitních publikací.

Obrázky

Obr. 1 Skytské mužské oděvy. 7.-5.stol před naším letopočtem a) košile zastrčená do kalhot b) *kaptan* kabát c) vojensky oděv a zbroj, In. Y. TKACH, *History of Ukrainian costume: from the Scythian period to the late 17th century*. 1st ed. Melbourne: Bayda Books, 1986. ISBN 09-084-8016-4.

Obr.2 Skytské oděvy 7.-5 stol pnl. a)ženský oděv, b) mužská pokrývka hlavy c) mužský účes d)ornament na kruhu kolem krku e) vojenská přilba f,g) zvířecí motivy, In. Y. TKACH, *History of Ukrainian costume: from the Scythian period to the late 17th century*. 1st ed. Melbourne: Bayda Books, 1986. ISBN 09-084-8016-4.

Literatura

[1] Y. TKACH, *History of Ukrainian costume: from the Scythian period to the late 17th century*. 1st ed. Melbourne: Bayda Books, 1986. ISBN 09-084-8016-4.

[2] BOUCHER, François a Yvonne DESLANDRES. *20,000 years of fashion: the history of costume and personal adornment*. Expanded ed. New York: H.N. Abrams, 1987, 459 p. ISBN 08-109-1693-2.